

Το πρώτο μέρος άρθρου που αφορά όλους μας

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΑΞΗΣ:

ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Του Γιάννη Στυλιανού
Δασκάλου
M.A in Educational Management

Μέρος Α'

1. Διαχείριση τάξης

Ζούμε σ' ένα συνεχές μεταβαλλόμενο κόσμο. Ένα κόσμο που αλλάζει μέρα με τη μέρα. Ένα κόσμο όπου οι γνώσεις πολλαπλασιάζονται με γεωμετρική πρόοδο. Ένα κόσμο στον οποίο άνθρωποι και κοινωνία γενικότερα διαφοροποιούνται. Όλες αυτές οι καθημερινές αλλαγές σίγουρα δεν μπορούν παρά να επηρεάσουν και το σχολείο, το οποίο αποτελεί και τον «καθρέφτη της κοινωνίας», όπως έχουμε συνηθίσει να λέμε. Στο σύγχρονο σχολείο λοιπόν αλλάζουν πολλά πράγματα. Οι δάσκαλοι του 21ου έχουν να διαχειριστούν πολύ περισσότερα πράγματα και παραμέτρους, απ' ό,τι οι δάσκαλοι του 20ου αιώνα. Ο δάσκαλος στο σύγχρονο σχολείο δεν αποτελεί πλέον τη μοναδική πηγή γνώσεων. Ο ρόλος του, όπως και ο ρόλος του σχολείου, είναι πλέον πολυδιάστατος και πολυσύνθετος. Ταυτόχρονα οι απαιτήσεις από τους φορείς που αποτελούν την κοινωνία π.χ. εργοδοτική πλευρά, γονείς, μαθητές και άλλες κοινωνικές ομάδες, αυξάνονται μέρα με την ημέρα. Είναι λοιπόν εκ των ων ουκ άνευ να μπορέσει ο δάσκαλος να διαχειριστεί σωστά τις όποιες συνθήκες έχει μπροστά του, με σκοπό να φέρει εις πέρας το δύσκολο, ομολογουμένως, έργο που έχει να επιτελέσει.

Θα ήθελα λοιπόν να ξεκινήσω πρώτα από τον ορισμό της λέξης «διαχειρίζομαι-διαχείριση». Σύμφωνα με το Γεωργοπαπαδάκο Α. (1990) «διαχειρίζομαι» σημαίνει διευθύνω, διοικώ κάτι. Θα παραμείνω περισσότερο στον όρο «διευθύνω», όπως ένας μαέστρος διευθύνει την ορχήστρα και χορωδία του και θα σημειώσω ότι ο δάσκαλος στο σημερινό σχολείο έχει να διευθύνει πάρα πολλά πράγματα τα οποία έχουν άμεση σχέση τόσο με τον ίδιο και με τη διδασκαλία του όσο και με το ευρύτερο περιβάλλον της τάξης και του σχολείου. Ο Wragg (2003) αναφέρει ότι ο δάσκαλος είναι υπεύθυνος να διαχειριστεί:

- τα μέσα και τα υλικά που έχει στη διάθεσή του
- το χρόνο αλλά και το χώρο (έναρξη, λήξη διδακτικής ώρας, χρόνος που αφιερώνεται σε ποικίλες δραστηριότητες, διάταξη τάξης)
- τις στρατηγικές διδασκαλίας και μάθησης (π.χ. επιλογή ανάμεσα στη διδασκαλία στο σύνολο της τάξης, σε μικρές ομάδες ή εξατομικευμένη διδασκαλία),
- τη συμπεριφορά των μαθητών, την ασφάλεια και την υγεία τους, την πρόοδο τους κτλ.
- τις σχέσεις τόσο με τους γονείς όσο και με τους συναδέλφους ή με άλλους φορείς".

Μια σύνοψη των πιο πάνω θα μπορούσε να είναι και η άποψη ότι: «Η διαχείριση τάξης περιλαμβάνει μια ποικιλία ενεργειών από μέρους του δασκάλου της τάξης οι οποίες εγκαθιδρύουν δομές, διαδικασίες, μεθόδους και προσδοκίες, για να διευκολύνουν τη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία, κρατώντας τους μαθητές ασφαλείς, σωματικά, συναισθηματικά και διανοητικά» (Pankake, A, 2006).

Οι πιο πάνω απόψεις ενισχύουν την προηγούμενη αναφορά μου για τον πολυσύνθετο και πολυδιάστατο ρόλο που έχει να διαδραματίσει ο δάσκαλος του σύγχρονου σχολείου. Ταυτόχρονα η ευθύνη για τη διαχείριση της τάξης από το δάσκαλο γίνεται ακόμη μεγαλύτερη στη σημερινή εποχή που ζούμε, ένεκα και των νέων δεδομένων που επικρατούν στην υφήλιο. Αυτά τα νέα δεδομένα σχετίζονται με την παγκοσμιοποίηση, την οικονομική κρίση, τη μετανάστευση, το άνοιγμα των συνόρων κτλ. Δεδομένα τα οποία επηρέασαν άμεσα και την Εκπαίδευση ειδικά εδώ στην Κύπρο, η οποία, λόγω και της στρατηγικής θέσης της, αποτελεί σταθμό εκατοντάδων

ανθρώπων οι οποίοι αναζητούν ένα καλύτερο μέλλον τόσο για τους ίδιους όσο και για τα παιδιά τους. Ως αποτέλεσμα, οι σημερινές τάξεις στα σχολεία έχουν έντονο το στοιχείο της «διαφοράς», ή του «διαφορετικού». Αυτή η διαφορά μπορεί να αναφέρεται ως: **Πολυπολιτισμικότητα (Multiculturalism), Πλουραλισμός (Pluralism), Ποικιλία (Variety), Διαφορετικότητα (Diversity)** (Lopez, G, 2006).

Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι οι πιο πάνω ορισμοί συνήθως συνδέονται με: κοινωνικούς όρους (π.χ. Φυλή, φύλο, κοινωνική τάξη) ή άλλους όρους (π.χ. Εθνικότητα, θρησκεία, ηλικία, γλώσσα, σωματική ανάπτυξη, επίπεδο ωριμότητας, σχολική εμπειρία κτλ).

Όλα λοιπόν τα προαναφερθέντα γεγονότα έχουν δημιουργήσει μια νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα η οποία κάνει φανερή την ανάγκη «...για μια σειρά από αναθεωρήσεις σε αντιλήψεις και μεθόδους διδασκαλίας.» (Σφυρόρα, Μ, 2004). Ταυτόχρονα, όπως όλοι οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν από τον καιρό κατά τον οποίο προετοιμάζονται στα Πανεπιστήμια και τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες για να μπουν στο στίβο που ονομάζεται «σχολείο», ο εκπαιδευτικός «...θα πρέπει να χρησιμοποιήσει το χρόνο, τους πόρους και τον ίδιο τον εαυτό του για να βοηθήσει ΟΛΑ τα παιδιά να πετύχουν στο βαθμό που το καθένα μπορεί».(Tomlinson, A., 2003)

2. Κατανόηση του μαθητικού πληθυσμού

Σε συνέχεια από το Κεφάλαιο 1, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι για να μπορέσει ο εκπαιδευτικός να βοηθήσει πραγματικά ΟΛΑ τα παιδιά να μάθουν (κάτι που αποτελεί και τον ακρογωνιαίο λίθο της εκπαιδευτικής διαδικασίας), θα πρέπει, αρχικά, να λάβει υπόψη του τα διαφορετικά χαρακτηριστικά του κάθε μαθητή και γενικότερα, θα πρέπει να κατανοήσει τον τύπο του πληθυσμού της τάξης του.

Σε πρώτο στάδιο, ξεκινώντας από τη στιγμή που του ανατίθεται η ευθύνη για ένα συγκεκριμένο τμήμα, ο εκπαιδευτικός θα ήταν καλό να συλλέξει κάποιες βασικές πληροφορίες για τα παιδιά τα οποία ανήκουν στο συγκεκριμένο τμήμα. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι συλλογής τέτοιου είδους πληροφοριών όπως: ο προηγούμενος δάσκαλος, το ατομικό πληροφοριακό δελτίο παιδιού, οι γονείς του παιδιού, η ιατρική επισκεπτήρια (για πληροφο-

ρίες σχετικές με τη υγεία του παιδιού), οι δάσκαλοι ειδικής εκπαίδευσης, το πορτφόλιο μαθητή (σε όσες περιπτώσεις αυτό είναι εφικτό) κτλ.

Στο σημείο αυτό, προς άρση οποιασδήποτε παρεξήγησης, θα ήθελα να τονίσω τη σημασία διατήρησης του απορρήτου τέτοιου είδους πληροφοριών και της χρήσης τους αποκλειστικά και μόνο για βελτίωση των παιδιών και επίλυσης τυχόν προβλημάτων που παρουσιάζονται.

Μια καλή μέθοδος προς κατανόηση του μαθητικού πληθυσμού και διατήρησης ενός αρχείου για τους μαθητές μας, είναι οι λεγόμενες «βάσεις δεδομένων» στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Ένας ορισμός για τις βάσεις δεδομένων είναι και ο ακόλουθος: «για να μπορείτε να χειρίζεστε πολλά αντικείμενα ταυτόχρονα όπως οι ζογκλέρ, ανεξάρτητα αν αυτά είναι κορίνες, χρονοδιαγράμματα ή άλλα πολύπλοκα δεδομένα, το κλειδί είναι να οργανώσετε τα αντικείμενα έτσι ώστε να μπορείτε να τα βρείτε εύκολα και γρήγορα... Οι πληροφορίες που αποθηκεύετε για μελλοντική χρήση ονομάζονται δεδομένα (data) και αυτό το ένα μέρος όπου τα αποθηκεύετε λέγεται βάση δεδομένων (database).» (Microsoft Access, 2000)

Σε αυτές τις βάσεις δεδομένων ο δάσκαλος μπορεί να καταχωρήσει τα βασικά στοιχεία των μαθητών του, να ανατρέχει σε αυτά όποτε χρειάζεται κάποιες πληροφορίες και, ταυτόχρονα, να τα τροποποιεί όποτε κρίνει απαραίτητο. Γι' αυτό το λόγο και για να είναι πραγματικά λειτουργική μια βάση δεδομένων, δεν πρέπει μόνο να αποθηκεύει μεγάλες ποσότητες πληροφοριών, αλλά να έχει κάποιος πρόσβαση σε αυτές εύκολα. Επιπλέον, νέες πληροφορίες και αλλαγές θα πρέπει να είναι αρκετά εύκολο να προστεθούν.

3. Επιδράσεις διαφόρων τύπων πληθυσμού σε ατομικό επίπεδο

Οι διάφοροι τύποι πληθυσμού μπορούν να επηρεάσουν το μαθητή σε ατομικό επίπεδο στους εξής τομείς:

- **Σχέσεις με υπόλοιπα παιδιά και δάσκαλο** - "some staff were not willing to accept the different groups and their customs, with some wanting to go back to the good old days with wealthy local children"- (Jennie, B. et al, 2007)

• **Σχολική επίδοση (επιτυχία ή αποτυχία)**

«τα στατιστικά δεδομένα αποκαλύπτουν μια μεταβολή του μεγέθους της σχολικής αποτυχίας ανάλογα με το κοινωνικό περιβάλλον ...το φαινόμενο αγγίζει περισσότερο τις κατηγορίες που είναι πιο υποβαθμισμένες»

(Νικολάου, Γ.- 2000)

• **Κοινωνικές σχέσεις (αποδοχή ή απομόνωση)**- «Οι μαθητές λαμβάνουν τα ρητά και άρρητα μηνύματα που εκπέμπονται από το δάσκαλο και γενικότερα από το σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον ...και τότε- σε περίπτωση που το παιδί νιώθει την αδιαφορία- το πρώτο άμεσο ορατό αποτέλεσμα είναι πραγματικά η σχολική αποτυχία και περιθωριοποίηση των παιδιών αυτών»

(Ανδρούσου, Α και Ασκούνη, Ν. - 2004)

4. Επιδράσεις διαφόρων τύπων πληθυσμού σε επίπεδο τάξης

Ο πληθυσμός μιας τάξης σίγουρα επηρεάζει και τη γενικότερη λειτουργία της τάξης καθώς και την όλη διδακτική διαδικασία και τον προγραμματισμό του δασκάλου. Μια τάξη με μαθητές διαφορετικών εθνικότητων, πολιτισμών, γλωσσών, θρησκειών, κουλτούρας, νοοτροπίας κλπ, απαιτεί από το δάσκαλο πολύ περισσότερη δουλειά, καλύτερη και αποτελεσματικότερη προετοιμασία και διδασκαλία, περισσότερη και ποιοτικότερη επαγγελματική κατάρτιση από μέρους του εκπαιδευτικού, πάντοτε σε σχέση με την παραδοσιακή τάξη που γνωρίζαμε μέχρι πριν από μερικά χρόνια. Ακόμη, όπως αναφέρει και ο Τσαούσης (2005), ο κάθε μαθητής έχει την προσωπικότητά του και θα συμβάλει με το δικό του

τρόπο στη διαδικασία του μαθήματος, αρκεί να σημειωθεί από το διδάσκοντα η ιδιαιτερότητα ενός εκάστου και να χρησιμοποιεί τον κάθε ηθοποιό στην κατάλληλη σκηνή. Όλοι οι ηθοποιοί έχουν ρόλο και κανείς δεν περισεύει.

5. Ερωτήματα για το δάσκαλο κατά το χειρισμό καταστάσεων που οφείλονται στην ανομοιογένεια του πληθυσμού στην τάξη

Εν κατακλείδι, θα ήθελα να παραθέσω κάποια ερωτήματα για τον εκπαιδευτικό, τα οποία θα μπορούσαν να τον βοηθήσουν στο χειρισμό κάποιων καταστάσεων που μπορεί να προκύψουν ως αποτέλεσμα της ανομοιογένειας του μαθητικού πληθυσμού:

- Ποια θεωρείς ως τη μεγαλύτερη πρόκληση στη διαχείριση της ανομοιογένειας του πληθυσμού της τάξης; Πού μπορείς να βρεις βοήθεια για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος;

- Ποιοι μαθητές έχουν κίνδυνο αποτυχίας στην τάξη; Ποια πρέπει να είναι η δική σου στάση απέναντί τους; Τι μπορείς να κάνεις εσύ και το σχολείο για να μπορέσεις να τους κρατήσεις στο σχολείο;

- Ποιοι διαφορετικοί πληθυσμοί συνυπάρχουν στην τάξη; Πώς μπορείς να προωθήσεις το σεβασμό και την αλληλοκατανόηση μεταξύ παιδιών από διαφορετικό πολιτιστικό υπόβαθρο;

- Ποιοι από τους μαθητές σου έχουν διαταραχές της προσοχής; Τι μπορείς να κάνεις για να τους βοηθήσεις να έχουν ακαδημαϊκή επιτυχία;

- Ποιες είναι οι δικές σου δυνατότητες για να κατανοήσεις τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών;

- Τι μπορείς να κάνεις για να διαβεβαιώσεις ότι συνεργάζεσαι αποτελεσματικά με τους δασκάλους ειδικής εκπαίδευσης στο σχολείο σου;

- Πώς μπορείς να βοηθήσεις τους μαθητές σου να ξεπεράσουν τις διαφορές που έχουν;

Συνέχεια στην επόμενη έκδοση- Σχεδιασμός και οργάνωση μαθησιακού περιβάλλοντος

Επιστολή προς ΠΟΕΔ για αιτήματα ΠΑΔΕΔ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ : ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΑΜΕΣΗ ΠΡΩΘΗΣΗ

1. Αντικαταστάτες Δάσκαλοι: Θεωρούμε πως πρέπει να προχωρήσει τάχιστα ο θεσμός της δεξαμενής αντικαταστατών, για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα άμεσης ανταπόκρισης στις ανάγκες των σχολείων.

Θα πρέπει να επανεξεταστεί το θέμα των Χριστουγέννων και του Πάσχα σε ό,τι αφορά τις άδειες ασθενείας εκπαιδευτικών. Δηλαδή, να μη μετρούν αυτές οι μέρες στις άδειες ασθενείας αφού αυτό προκαλεί σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία των σχολείων, όταν συνάδελφοι αναγκάζονται να επιστρέψουν μετά το γιορταστικό δεκαπενθήμερο προκειμένου να μη μετρά η σχετική περίοδος ως άδεια απουσίας και στη συνέχεια υποχρεώνονται εκ των πραγμάτων να επαναλαμβάνουν νέα άδεια ασθενείας με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τα σχολεία και τους ίδιους. (Κόστος μηδενικό).

2. Υπηρεσία σε προαιρετικό ολοήμερο σχολείο:

Το προαιρετικό ολοήμερο σχολείο είναι «δημόσιο σχολείο», όπως αυτό ορίζεται από τους κανονισμούς και ως τέτοιο θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σε σχέση με την αναγνώριση προϋπηρεσίας σε αυτό.

3. Μητρότητα: Θα πρέπει να υλοποιηθούν οι περσινές υποσχέσεις για παραχώρηση επιπρόσθετης ώρας για θηλασμό συναδελφισών, ενώ θα πρέπει οι εγκυμονούσες συναδέλφισσες να προστατεύονται επαρκώς στο χώρο εργασίας τους με:

1. Απαλλαγή από παιδονομία

2. Απαλλαγή από την ευθύνη συνοδείας παιδιών σε εκδρομές με λεωφορεία.

3. Επιπρόσθετα δικαιώματα στις

μητέρες διδύμων και άνω. Τόσο στη διάρκεια άδειας μητρότητας όσο και στο χρόνο που δίνεται για θηλασμό.

4. Αναγνώριση υπηρεσίας στο στρατό για σκοπούς προαγωγής. Ήδη, ο πρόεδρος της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής κ. Τορναρίτης έθεσε ένα τέτοιο ζήτημα, έτσι ώστε οι άρρενες εκπαιδευτικοί να πιστώνονται μια μονάδα για σκοπούς προαγωγής για κάθε έτος θητεία στην Εθνική Φρουρά. Πρόκειται για μέτρο άνευ οικονομικού κόστους που αίρει σε ένα βαθμό την αδικία που υφίστανται οι άρρενες συνάδελφοι.

5. Άδεια απουσίας από το σχολείο με έγκριση μόνο του διευθυντή του σχολείου. Να αυξηθεί το δικαίωμα του διευθυντή να δίνει τέτοιες άδειες από δύο σε τέσσερις μέρες το χρόνο.

6. Ειδική Εκπαίδευση:

1. Να γίνει εντατικός διάλογος με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης σχετικά με την παροχή λογοθεραπείας στα παιδιά. Αυτή τη στιγμή οι λογοθεραπευτές έχουν ουσιαστικά ανεξέλεγκτο αριθμό περιπτώσεων, η παροχή θεραπευτικής εκπαίδευσης πάσχει εξαιτίας του φαινομένου αυτού, ενώ οι εκπαιδευτικοί είναι κατακερματισμένοι σε πολλά σχολεία, πέρα από κάθε λογική.

2. Ο χρόνος συμμετοχής των εκπαιδευτικών ειδικής εκπαίδευσης σε πολυθεματικές επιτροπές πέραν του προβλεπόμενου ωραρίου να αναγνωριστεί ως υποχρέωση του ΥΠΠ να δοθεί αντιστάθμισμα μείωση διδακτικού χρόνου.

3. Να γίνει καθορισμός για το μίνιμουμ απαιτήσεων σε ό,τι αφορά τους χώρους παροχής ειδικής εκπαίδευσης. Σε αρκετές περιπτώσεις δεν εξασφαλίζεται κατάλληλη αίθουσα για παροχή ειδικής εκπαίδευσης.

4. Να γίνει επανεξέταση του τρόπου λειτουργίας της Ειδικής Εκπαίδευσης υπό το φως των νέων προοπτικών που δημιουργεί η έγκριση ξεχωριστής πυραμίδας στο χώρο. Η συμπλεγματοποίηση μονάδων ειδικής εκπαίδευσης για παράδειγμα για σκοπούς διεύθυνσης είναι κάτι που πρέπει να μελετηθεί. Επίσης, πρέπει να μελετηθεί η θεσμοθέτηση της θέσης συντονιστών ειδικής εκπαίδευσης έτσι ώστε να είναι θέσεις διευθυντικές.

7. Προδημοτική εκπαίδευση:

1. Να επιμείνει η Οργάνωση στο διορισμό δεξαμενής αντικαταστατριών για το χώρο της Προδημοτικής Εκπαίδευσης.

2. Να γίνει σχετική συζήτηση με το ΥΠΠ για λήψη οριστικής απόφασης σχετικά με την επέκταση της δωρεάν υποχρεωτικής εκπαίδευσης ακόμη ένα χρόνο προς τα κάτω.

3. Να τεθεί ξανά και επισήμως το θέμα της απασχόλησης γραμματειακού προσωπικού στα νηπιαγωγεία κατά τα πρότυπα που λειτουργεί σήμερα και στα δημοτικά.

4. Να συνεχιστούν οι ενέργειες για θεσμοθέτηση συντονιστή Η/Υ στα νηπιαγωγεία.

8. Πολιτικά δικαιώματα εκπαιδευτικών: Η ΠΟΕΔ να αναλάβει πρωτοβουλίες εκ νέου για το μείζον αυτό ζήτημα δημοκρατίας και εμπέδωσης αισθήματος ισονομίας. Στόχος να αρθούν τα κατάλοιπα αποικιοκρατικών νομοθεσιών γύρω από το ζήτημα αυτό.

9. Προβλήματα ΚΕΑ: Η ΠΟΕΔ να αναδείξει και πάλι το πρόβλημα επιβίωσης των συναδέλφων στην παροικιακή εκπαίδευση λόγω του τρόπου αντιμετώπισής τους από την Πολιτεία. Να ζητηθεί επίσης να προχωρήσει το Υπουργείο

στις αναγκαίες, άνευ κόστους, αλλαγές για αναγνώριση στους συναδέλφους της υπηρεσίας τους στην ΚΕΑ ως υπηρεσία σε δημόσιο σχολείο και κατ' επέκταση να τους πιστώνονται μονάδες για σκοπούς μεταθέσεων.

10. Μέντορες: Η διευθέτηση που συζητήθηκε ανάμεσα στην ΠΟΕΔ και το Τμήμα και που αυξάνει το χρόνο που διατίθεται στους μέντορες, ενώ μειώνει το χρόνο επιμόρφωσης, ο μισός από τον οποίο γίνεται σε πρωινή βάση, να προωθηθεί άμεσα προς υλοποίηση από τον προσεχή Σεπτέμβριο.

11. Κατ' οίκον εργασία δασκάλων σε μαθητές: Το φαινόμενο της παρουσίας δασκάλων για διδασκαλία μαθητών που οικουρούν κατ' οίκον, δημιουργεί διάφορα προβλήματα ασφάλειας που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Η Οργάνωση να επανέλθει στο θέμα επιμένοντας στις θέσεις της, έτσι ώστε να μην αντιμετωπίζουν οποιοδήποτε πρόβλημα οι συνάδελφοι που υποχρεώνονται να προσφέρουν μια τέτοια υπηρεσία.

12. Χώροι στάθμευσης: Ένα οξύ πρόβλημα σε αρκετά σχολεία είναι ο χώρος στάθμευσης των συναδέλφων. Η ΠΟΕΔ οφείλει να συζητήσει το θέμα με το ΥΠΠ και να επιμείνει στη χάραξη μιας νέας πολιτικής από πλευράς Τεχνικών Υπηρεσιών που να περιλαμβάνει το σχεδιασμό και κατασκευή υπόγειων χώρων στάθμευσης στα σχολεία που αντιμετωπίζουν σχετικό πρόβλημα. Επίσης, η κατασκευή τέτοιων χώρων στάθμευσης πρέπει να αποτελέσει επίσημη πολιτική για οποιοδήποτε νεοαναγειρόμενο σχολικό κτίριο, αφού πέρα από την οικονομία χώρου μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως καταφύγιο σε ώρα ανάγκης.